

TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

2. kötet

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 2

II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR FŐISKOLA

**TÁRSADALOMFÖLDRAJZI FOLYAMATOK
KELET-KÖZÉP-EURÓPÁBAN: PROBLÉMÁK,
TENDENCIÁK, IRÁNYZATOK**

Nemzetközi földrajzi konferencia
Beregszász, 2020. március 26–27.

Tanulmánykötet

2. kötet

„RIK-U” Kft.

Ungvár

2020

УДК (ЕТО): 911.3(4-11)(4-191.2)
T– 32

A kétkötetes kiadvány a Beregszászban, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán 2020. március 26–27-re tervezett, de a koronavírus-járvány miatt bevezetett karantén következtében elhalasztott *Társadalomföldrajzi folyamatok Kelet-Közép-Európában: problémák, tendenciák, irányzatok* című nemzetközi földrajzi konferenciára beküldött előadások anyagát tartalmazza.

Készült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Kiadói Részlege és Földtudományi és Turizmus Tanszéke közreműködésével.

Szerkesztőbizottság: *Berghauer Sándor, Dávid Lóránt Dénes, Dnyisztrjanszkij Miroszlav, Fodor Gyula, Gergely Livia, Gönczy Sándor, Izsák Tibor, Mocá Andrij, Molnár D. István, Molnár József, Nagy Tibor, Oláh Natália, Papp Géza, Sass Enikő, Sesuka Halina, Tóth Attila, Vince Tímea, Virván Olga*

Műszaki szerkesztés: *Dobos Sándor*

Tördelés: *Dobos Sándor, Tótin Viktória, Vezsdel László*

Korrektúra: *Kordonec Oleksandr, Pusztai-Tárczy Beatrix, Sin Edina, Vrabely Tamás*

Borítóterv: *Molnár D. István*

ETO-besorolás: *a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára*

A kiadásért felelnek: *Orosz Ildikó, Dobos Sándor*

A kötetben található tanulmányokat
a nemzetközi földrajzi konferencia Tudományos Tanácsa lektorálta.

A közölt tanulmányok tartalmáért a szerzők a felelősek.

A kiadvány tartalmát az „Unicheck”
online plágium-ellenőrző program segítségével ellenőriztük.

**A konferenciát és a kiadvány megjelenését
Magyarország kormánya, továbbá a Nemzetstratégiai Kutatóintézet támogatta:**

Kiadó és nyomdai munkák: „RIK-U” Kft.
88 000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua
Felelős vezető: Sztanyisevszkij Jevgen

ISBN 978-617-7868-12-4
ISBN 978-617-7868-14-8 (T. 2)

© A szerzők, 2020
© A szerkesztőbizottság, 2020
© II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2020

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. Ф. РАКОЦІ ІІ

**СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ**

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

ТОВ «РІК-У»

Ужгород

2020

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)
Т– 32

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції *Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями*, яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

Підготовлено Видавничим відділом спільно з кафедрою географії та туризму Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ

Редакційна колегія: *Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування: *Олександр Добош*

Верстка: *Вікторія Товтін, Ласло Веждел, Олександр Добош*

Коректура: *Беатрікс Пустой-Гарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врбель*

Обкладинка: *Стефан Молнар Д.*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр “Опацої Черє Янош” при ЗУІ ім. Ф. Ракоці ІІ*

Відповідальні за випуск: *Ільдико Орос, Олександр Добош*

Матеріали видання рецензовані Науковою радою міжнародної наукової географічної конференції.

За зміст опублікованих статей відповідальність несуть автори.

Матеріали збірника були перевірені на наявність збігів і запозичень сервісом «Unicheck».

Проведення конференції та друк видання здійснено за підтримки уряду Угорщини й Інституту національних стратегічних досліджень:

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»
вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua
Генеральний директор: Євген Станішевський

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (Т. 2)

© Автори, 2020

© Редакційна колегія, 2020

© Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ, 2020

FERENC RÁKÓCZI II TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN
COLLEGE OF HIGHER EDUCATION

**HUMAN GEOGRAPHICAL PROCESSES
IN EAST CENTRAL EUROPE: PROBLEMS,
TENDENCIES AND TRENDS**

International Geographical Conference
Berehove, March 26–27, 2020

Selected papers

Volume 2

“RIK-U” LLC
Uzhhorod
2020

УДК (UDC): 911.3(4-11)(4-191.2)
T- 32

The two-volume publication contains the speeches submitted for the international geographical conference under the title *Human geographical processes in East Central Europe: problems, tendencies and trends* that was to be held in Berehove, at Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education on 26–27 March 2020, but was postponed due to the quarantine preventive measures introduced as a result of coronavirus epidemic.

Prepared at the Publishing Department of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education in cooperation with the Department of Geography and Tourism

Editorial Board: *Sándor Berghauer, Lóránt Dénes Dávid, Myroslav Dnistrians'kiy, Gyula Fodor, Lívia Gergely, Sándor Gönczy, Tibor Izsák, Andriy Motsa, István Molnár D., József Molnár, Tibor Nagy, Natália Oláh, Géza Papp, Enikő Sass, Halyna Shchuka, Attila Tóth, Tímea Vince, Olga Virván*

Technical editing: *Sándor Dobos*

Page proof: *László Vezsdel, Sándor Dobos, Viktória Tótin*

Proof-reading: *Beatrix Pustai-Tárczy, Edina Sin, Oleksandr Kordonec, Tamás Vrabely*

Cover design: *István Molnár D.*

Universal Decimal Classification (UDC): *Apáczai Csere János Library of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education*

Responsible for publishing: *Ildikó Orosz, Sándor Dobos*

The research papers of the volume were proofread by the Scientific Council of the international geographical conference.

Authors are responsible for the content of the research papers.

The content of the research papers was checked by Unicheck Plagiarism Checker Service and Plugin.

**The conference and the publication of the research papers
sponsored by the government of Hungary and the Research Institute for National Strategy:**

Publishing and printing: "RIK-U" LLC
Gagarin Street 36, 88 000 Uzhhorod, Ukraine. E-mail: print@rik.com.ua
Responsible manager: Jevgen Stanyisevskiy

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (T. 2)

© Authors, 2020

© Editorial Board, 2020

© Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, 2020

TARTALOM / ЗМІСТ / CONTENT

1. KÖTET / TOM 1 / VOLUME 1

ELŐSZÓ	23
ПЕРЕДМОВА.....	24
PREFACE	25
ПЕРЕДМОВА.....	26
ELŐSZÓ	27
PREFACE	28
<i>Plenáris előadások / Пленарні доповіді / Plenary Presentations .....</i>	<i>29</i>
Маруняк Є. О.: РЕГІОНАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ ТА РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА: ПОШУК БАЛАНСУ	31
Мезенцев К. – Провотар Н.: НЕОДНОЗНАЧНІ ПРИМІСЬКІ ПРОСТОРИ: РОЗШИРЕННЯ ЧИ ЗВУЖЕННЯ ПОВСЯКДЕННИХ ПРАКТИК?	41
Руденко Л. Г. – Дронова О. Л.: ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НАПРЯМКИ ВПРОВАДЖЕННЯ І ЗАВДАННЯ ГЕОГРАФІЇ	47
<i>Népesség- és társadalomföldrajz / Географія населення та соціальна географія / Population and Social Geography .....</i>	<i>53</i>
Bagdi, Róbert: ETHNIC MINORITIES AND THEIR LANGUAGE IN HUNGARIAN COUNTY SEATS – THE CENSUS OF 2011	55
Berki, Márton – Sivadó, Brigitta: SECULARIZATION OR A RELIGIOUS REVIVAL? – RELIGIOSITY IN DUNAÚJVÁROS AND KAZINCBARCIKA DURING AND AFTER SOCIALISM.....	65
Dancs György: DEMOGRÁFIAI HELYZETKÉP ÉSZAKKELET-MAGYARORSZÁGON AZ 1831-ES KOLERAJÁRVÁNY IDEJÉN.....	73

<i>Дністрянський М. С.:</i> ОСНОВНІ ЕТАПИ ЗАСЕЛЕННЯ ГІРСЬКОЇ МІСЦЕВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ.....	83
<i>Dusek Tamás:</i> AZ OKOSVÁROSOK KOMPLEX MUTATÓSZÁMAINAK TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEI.....	91
<i>Egri Zoltán – Uzzoli Annamária:</i> AZ EGÉSZSÉGEGYENLŐTLENSÉGEK NÉHÁNY ÖSSZEFÜGGÉSE A TÁRSADALMI-GAZDASÁGI EGYENLŐTLENSÉGEKKEL MAGYARORSZÁGON.....	99
<i>Fabula, Szabolcs – Ilcsikné Makra, Zsófia – Pál, Viktor – Lados, Gábor – Boros, Lajos:</i> MIGRATION INTENTIONS AND MOTIVES OF HEALTH WORKERS AND MEDICAL STUDENTS – A COUNTRY CASE STUDY FROM HUNGARY	107
<i>Гукалова І. В.:</i> ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИЙ КОНТЕКСТ ОСМИСЛЕННЯ ПЕРЕДУМОВ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ	115
<i>Гаврилюк О.:</i> СОЦІАЛЬНА НЕРІВНІСТЬ У РАДЯНСЬКОМУ РОЗПОДІЛІ ЖИТЛА – ВІД СТАЛІНІЗМУ ДО РОЗВИНЕНОГО СОЦІАЛІЗМУ. РЕЗУЛЬТАТИ ПОЛЬОВОЇ РОБОТИ У МІСТІ ДНІПРО [ЕКС ДНІПРОПЕТРОВСЬК], УКРАЇНА	123
<i>Лейберюк О. М.:</i> МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОСТОРОВИХ БАЗ ДАНИХ ДЕМОГРАФІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК НАСЕЛЕННЯ.....	133
<i>Molnár D. István:</i> A KÖZIGAZGATÁSI TÉRFELOSZTÁS VÁLTOZÁSAI KÁRPÁTALJÁN UKRAJNA FÜGGETLENNÉ VÁLÁSÁT KÖVETŐEN.....	139
<i>Molnár József:</i> MÓDSZEREK A NÉPESSÉG ELHELYEZKEDÉSE, ILLETVE A NÉPSŰRŰSÉG TÉRKÉPI ÁBRÁZOLÁSÁRA – KÁRPÁTALJA PÉLDÁJÁN.....	147
<i>Obádovics Csilla:</i> NÉPESEDÉSI FOLYAMATOK KÜLÖNBSEGEI A KÁRPÁT-MEDENCE NÉHÁNY ORSZÁGÁBAN	157
<i>Patkós Csaba – Tóth Antal:</i> MAGYAR FIATALOK MIGRÁCIÓJA EMPIRIKUS KUTATÁSOK TÜKRÉBEN	167

Підгрушній Г. П. – Сікорська Л. Б.: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ НАСЕЛЕННЯ МІСТ УКРАЇНИ	177
Поливач К. А.: МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЯВЛЕННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО КАРКАСУ УКРАЇНИ	185
Пуґач С. О. – Мезенцев К. В.: ПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	193
Rigóczy Csaba: A VÁROSI OTTHON-ATTITÚD VIZSGÁLATA	201
Siskáné Szilasi Beáta – Halász Levente: A KELET- ÉS KÖZÉP-EURÓPAI GAZDASÁGI ALAPÚ KIVÁNDORLÁS MINT ÉLETSTRATÉGIA – A SZUBJEKTÍV JÓL-LÉT SZINTJEI KÜLFÖLDÖN.....	211
Tolnai Gábor: KELET-KÖZÉP-EURÓPAI FŐVÁROSOK VÍZPARTI MEGÚJULÁSA BUDAPEST, BELGRÁD ÉS KIJEV PÉLDÁJÁN	221
Tuza Benedek: BELSŐ-ERZSÉBETVÁROS TÁRSADALMI KONFLIKTUSAI	231
Veselicz Adél: A LEADER HELYI AKCIÓCSOPORTOK MŰKÖDÉSÉNEK VIZSGÁLATA TERÜLETI EGYENLŐTLENSÉGI INDEXEK SEGÍTSÉGÉVEL.....	241
Вірван О. О.: ГЕНДЕРНИЙ АНАЛІЗ ДЕПУТАТСЬКИХ КОРПУСІВ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ	251
<i>Régiók és határok / Regioni та кордони / Regions and Borders.....</i>	257
Bodó, Pál Bence: EXTERNAL DEBT ACCUMULATION IN KYRGYZSTAN.....	259
Cserniczkó István: HOL A HATÁR, AVAGY MEDDIG TART EGY NYELVTERÜLET? EGY DIALEKTUSKONTINUUM ÖNÁLLÓ NYELVEKRE OSZTÁSÁNAK PROBLÉMÁI.....	269
Elekes Tibor – Szilágyi Ferenc: A HABSBERG BIRODALOM TÉRSZERVEZÉSI KÍSÉRLETEI DÉLKELET-ERDÉLYBEN	279

Hajdú Zoltán: TÉRKÖZÖSSÉGI, ÉRDEKKÖZÖSSÉGI, „SORS-KÖZÖSSÉGI” ÁLLAMCSOPORTOK FORMÁLÓDÁSA AZ EURÓPAI UNIÓ KELETI TÉRSÉGÉBEN.....	289
Kozma, Dorottya Edina: COMPOSITE SUSTAINABLE DEVELOPMENT INDICATORS IN CASE OF 28 EUROPEAN UNION MEMBER STATES.....	299
Кравцова І. В.: ГЕОГРАФІЧНИЙ ФЕНОМЕН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ	309
Szabó Pál: FOGYASZTÁSFÖLDRAJZI DIMENZIÓK A POSZT-SZOCIALISTA TÉRSÉGBEN	317
Склярська О. І.: ЕЛЕКТОРАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ У ПРИКОРДОННИХ ЕТНІЧНО НЕОДНОРІДНИХ РАЙОНАХ УКРАЇНИ.....	327
<i>Nemzeti kisebbségek által lakott térségek társadalmi és gazdasági pozíciói Kelet- és Közép-Európában / Соціальні та економічні позиції регіонів із компактним проживанням національних меншин у Східній та Центральній Європі / Social and Economic Positions of the Regions Inhabited with Ethnic Minorities in Central and Eastern-Europe .....</i>	335
Körmöczi Gábor: A NÉPI KULTÚRA TÁMOGATÁSPOLITIKÁJÁNAK TERÜLETI ASPEKTUSAI MAGYARORSZÁGON ÉS ROMÁNIÁBAN A CSÓRI SÁNDOR ALAP FINANSZÍROZÁSAINAK TÜKRÉBEN	337
Linc Annamária: A MAGYAR–UKRÁN HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSEK LEHETŐSÉGEI ÉS KORLÁTAI.....	347
Samu István – Kulcsár László: ÖSSZENŐ, AMI ÖSSZETARTOZIK. A TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI KAPCSOLATOK REKONSTRUKCIÓJA KÉT IPOLY MENTI FALUBAN A FOLYÓ SZEMKÖZTI OLDALÁN	355
Szalkai Gábor: SZIMBOLIKUS HARCOK A KÁRPÁTOK ÁTJÁRÓIBAN.....	365
Tőzsér Anett: A MAGYAR TURIZMUS KÁRPÁT-MEDENCEI SZINTŰ KITERJESZTÉSÉNEK INDOKOLTSÁGA ÉS LEHETŐSÉGEI.....	373

2. KÖTET / TOM 2 / VOLUME 2

<i>Turizmus / Туризм / Tourism</i>	407
Алієв В. В.: СПЕЦИФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	409
Аріон О. В. – Бричук М. С.: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МИС- ЛИВСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ.....	415
Чернишова Т. М.: SWOT-АНАЛІЗ ТА СТРАТЕГІЧНІ АЛЬ- ТЕРНАТИВИ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	425
Elekes Tibor – Kápolnási Zsolt: AZ AGYAGFALVA EMLÉK- HÁZ IDEGENFORGALMI JELENTŐSÉGE, OKTATÁ- SI-NEVELÉSI LEHETŐSÉGEI.....	431
Gyuricza László – Szabó Balázs Attila: A MAGYARORSZÁ- GI SKANZENEK IDEGENFORGALMI SZEMPONTÚ VIZSGÁLATA.....	437
Kalmárné Rimóczi Csilla – Bakos Róbertné: AZ ONLINE KOM- MUNIKÁCIÓ JELENTŐSÉGE AZ UTAZÁSI DÖNTÉ- SEKBEN.....	447
Калмикова І. С. – Меліх О. О. – Меліх Т. Г.: СОЦІАЛЬНО- ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ТА ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТЯХ.....	457
Kampó Ildikó: AZ EU-S TURISZTIKAI FEJLESZTÉ- SI PROGRAMOK MEGJELENÉSE KÁRPÁTALJA HEGYVIDÉKI TERÜLETEIN.....	465
Kátay Ákos: A GLOBÁLIS SZÁLLODAVÁLLALATOK TER- JESZKEDÉSI AKTIVITÁSA ÉSZTORSZÁG, LETT- ORSZÁG, LITVÁNIA, BELARUSZ, UKRAJNA ÉS MOLDOVA FŐVÁROSAIBAN.....	475
Kóródi, Márta – Mondok, Anita – Szabó, Attila: THE AWARE- NESS AND ACCEPTANCE OF THE TOURISM BRAND “HEART OF THE HUNGARIAN GREAT PLAIN” AND ITS ATTRACTIONS.....	485
Lontai-Szilágyi Zsuzsanna – Oláh Natália – Tóth Nikoletta Marian- na – Gönczy Sándor: KERESLETELEMZÉS A MAGYAR- ORSZÁGRÓL A KÁRPÁTALJAI BEREGVIDÉKRE ÉRKEZŐ TURISTÁK KÖRÉBEN.....	495

<i>Máltesics Péter – Varjas János: AZ INTERAKTÍV TANULÁS ÖSVÉNYEIN. HAZAI ÉS NEMZETKÖZI GEOPARKOK OKTATÁSI MEGOLDÁSAI.....</i>	505
<i>Машіка Г. В.: АТРАКЦІЯ ЯК ДОМІНУЮЧА СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ .....</i>	515
<i>Mátyás Szabolcs – Tokodi Panna: A TURIZMUSBIZTONSÁG EGYES ÖSSZETEVŐINEK VIZSGÁLATA A VISEGRÁDI ORSZÁGOKBAN .....</i>	523
<i>Меліх О. О. – Калмикова І. С. – Меліх Т. Г.: НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРЕЗ СФЕРУ ТУРИЗМУ .....</i>	533
<i>Mondok, Anita – Szüle, Picabo Heder: ADULTS-ONLY HOTEL – A POTENTIAL SPECIALIZATION FOR SUCCESS? .....</i>	539
<i>Осінчук А. С.: ПРАВОВИЙ ДИСКУРС ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ .....</i>	549
<i>Пацюк В. С. – Герасімова С. В.: РЕВІТАЛІЗАЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ ОБ'ЄКТІВ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ.....</i>	557
<i>Papp Géza: A KÉZMŰVES TERMÉKEK IRÁNTI KERESLET KÁRPÁTALJA FESZTIVÁLJAIN .....</i>	565
<i>Sass Enikő – Berghauer Sándor: HELYZETKÉPAZ EGÁNEDE KÁRPÁTALJAI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI PROGRAM TURIZMUSRA GYAKOROLT HATÁSAIRÓL .....</i>	575
<i>Sütő László – Baranyi Kinga – Baráz Csaba – Holló Sándor – Homoki Erika – Cs. Nagy Ádám – Gasztonyi Éva: A BÜKK-VIDÉK GEOPARK FÖLDTUDOMÁNYI ÉRTÉKEINEK ÉRTÉKELÉSE .....</i>	585
<i>Ситник О. І. – Хлевнюк О. Я. – Працьовитий М. М.: НЕПЕВНЕ МАЙБУТНЄ ЧИ ПЕРСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ГАЙВОРОНСЬКОЇ ВУЗЬКОКОЛІЙКИ .....</i>	595
<i>Смирнов І. Г.: ВОЄННИЙ ТУРИЗМ: ГЕТЬМАН П. КОНАШЕВИЧ-САГАЙДАЧНИЙ ЯК ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ЛОГІСТ.....</i>	605
<i>Tarpai József: A KÁRPÁTALJAI MAGYAR KÖZÖSSÉG MEGMARADÁSÁT SZOLGÁLÓ KULTURÁLIS ÉS TURISZTIKAI FEJLESZTÉSEK AKTUÁLIS PÉLDÁI .....</i>	613

Уварова Г. Ш.: ФЕСТИВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ГЕОГРАФІЯ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	621
Щука Г. П. – Сокол Т. Г.: МОДЕРНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ В ТУРИЗМІ: ПОТРЕБИ ТА МОЖЛИВОСТІ	629
<i>Környezeti problémák / Проблеми довкілля / Environmental problems.....</i>	635
Apró Anna: SZEMPONTOK A FÉNYSZENNYEZÉS OKTA- TÁSÁHOZ A TANTERVI SZABÁLYOZÁS VONAT- KOZÁSÁBAN	637
Csoma Zoltán – Háger Krisztián – Csoma Zsuzsanna: A VÉRKE- CSATORNA ÜLEDÉKÉNEK NEHÉZFÉM-SZENNYE- ZETTSÉGE	643
Dobó Marianna: A VÁLTOZÁSKEZELÉSI MÓDSZERTAN ALKALMAZÁSÁNAK PROBLEMATIKÁJA A VÉ- DELMI IGAZGATÁS TÉRSÉGI TERVEZÉSÉBEN	651
Hafenschner, Viktória Priscilla – Jankó, Ferenc: ENVIRON- MENTAL CONTROVERSY ON THE GABCIKOVO- NAGYMAROS WATER DAM, THE DANUBE RIVER. THE ASPECTS OF HUNGARIAN SCIENCE	659
Hardi Tamás – Hegyiné Bolla Katalin: A SZUBURBANIZÁ- CIÓ KÖRNYEZETÁTALAKÍTÓ SZEREPE A GYŐRI AGGLOMERÁCIÓBAN	667
Гінзула М. Я. – Смілик О. В. – Тесьолкіна Т. С.: АНАЛІТИ- КА СТРАТЕГІЧНИХ ДОКУМЕНТІВ МЕНЕДЖМЕН- ТУ ВОДНОГО СЕКТОРУ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	675
Ігнатишин В. В. – Іжак Т. Й. – Ігнатишин М. Б.: МОНІТО- РИНГ ГЕОДИНАМІЧНОГО СТАНУ ЗАКАРПАТСЬ- КОГО ВНУТРІШНЬОГО ПРОГИНУ	683
Ігнатишин В. В. – Вербицький С. Т. – Ігнатишин А. В.: ГЕО- ФІЗИЧНІ ПОЛЯ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ЕКОЛОГІЧНО НЕ- БЕЗПЕЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ НА ЗАКАРПАТТІ.....	691
Kajati, György – Németh, Mercédesz: THE ROLE OF LOCAL PRODUCTS IN EDUCATION AND THE ERASMUS+ PROGRAM	699

Kályko A. – Bászjuk T. – Cselle D. – Napcsák I.: A POLISSZJAI-ALFÖLD FOLYÓINAK JELENLEGI ÁLLAPOTA ÉS KÖRNYEZETI PROBLÉMÁJA.....	707
Лісовський С. А.: РОЛЬ ГЕОГРАФІЇ У ВПРОВАДЖЕННІ ПРОЦЕДУРИ СЕО ПРИ РОЗРОБЦІ ПЛАНІВ ПРОСТО-РОВОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	713
Solymos Karolina – Csoma Zoltán: AKÁRPÁTALJAI-ALFÖLD TALAJAI FELVEHETŐ MIKROELEM-TARTALMÁNAK ÉS -ELLÁTOTTSÁGÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÓ VIZSGÁLATA ELTÉRŐ HATÁSMECHANIZMUSÚ KIVONÓSZEREKBEN.....	723
Vince Tímea – Csoma Zoltán – Molnár D. István – Gönczy Sándor: A FELSZÍNI VIZEK NEHÉZFÉM-TARTALMÁNAK VIZSGÁLATA A NAGYMUZSALYI ARANYBÁNYA MEDDŐINEK KÖRNYEZETÉBEN	731

АТРАКЦІЯ ЯК ДОМІНУЮЧА СКЛАДОВА ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Машіка Г. В.

Мукачівський державний університет
mashika.g.v@i.ua

Abstract

ATTRACTION AS A DOMINANT COMPONENT OF THE TOURIST
AND RECREATION POTENTIAL OF THE TRANSCARPATHIAN REGION

Mashika, Hanna

The article highlights the tourism and recreational potential of the Transcarpathian region, analyzes the existing factors that influence the attractiveness of the tourist and recreational potential of the region, analyzes the dominant attractive components that form the tourism and recreational industry. It is established that the main goal of tourism development in the Transcarpathian region is to create a national tourist product competitive in the domestic and world markets

Keywords: *potential, tourist and recreational potential, attractiveness, event tourism, tourism infrastructure*

Постановка проблеми у загальному вигляді

Останні дослідження Закарпатської області з точки зору туризму свідчать про те, що вона є однією з найбільш привабливих і перспективних для розвитку туризму в Україні. Унікальне прикордонне географічне розташування і багатий природно-ресурсний та етнокультурно-ресурсний потенціал забезпечили області визнання найбільш перспективної рекреаційної зони Європи з можливістю цілорічного обслуговування туристів. Межування на західному кордоні України з чотирма центральноєвропейськими державами сприяє розвитку недорогого (особливо для мешканців країн Євросоюзу) відпочинку, а переважання сільського населення краю (70%) успішно демонструє розвиток одного із секторів розвитку туристичної галузі – сільського туризму. Тому сьогодні туристично-рекреаційна галузь є пріоритетним напрямком розвитку економіки області. Мальовничі ландшафти, природні об'єкти, багаті культурні, історичні, етнічні традиції, широка мережа туристично-рекреаційних та санаторно-лікувальних закладів дають можливість розвивати різні види туристично-рекреаційної діяльності. Зростає зацікавленість іноземних туристів у відвідинах регіону (Дудчак 2011).

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Вивчення та аналіз природно-рекреаційних ресурсів краю були проведені М.Долішнім, В. Мацолою, Г.Ємцем, В.Мікловдою, М.Ленделом. Особливостям і перспективам розвитку туризму та рекреації в Закарпатській області присвячено публікації І.Волошин, Н. Габчак, І. Січка, О. Марченко, О. Молнар, Г.Машіки, К. Ненько та Р. Щурокова. Проте, важливу роль відіграє атракція потенціалу території для розвитку різних видів рекреаційної та туристичної діяльності, що дасть змогу збільшити кількість туристів у Закарпатській області.

Виклад основного матеріалу

У туристичній літературі часто можна зустріти ототожнення понять «потенціал» та «ресурси». Відмінністю між термінами «ресурси» і «потенціал» є те, що ресурси існують незалежно від суб'єктів економічної діяльності, а потенціал є невіддільним від суб'єктів діяльності. Існує думка, що «потенціал», окрім матеріальних і нематеріальних засобів, включає здібності працівника, колективу, підприємства, суспільства у цілому до ефективного використання наявних коштів або ресурсів. Туристично-рекреаційний потенціал включає два поняття, які є нерозривними та взаємодоповнюють одне одного: рекреаційний потенціал як природна компонента, тобто здатність території позитивно впливати на фізичний, психічний та психологічний стан людини під час відпочинку; туристичний потенціал, який включає культурно-історичну спадщину як антропогенний складник, а також ландшафтні комплекси, де і проводиться туристична діяльність, локалізовані окремі природні чи антропогенні туристичні об'єкти, які відвідуються туристами, серед них – музеї, пам'ятки культури, архітектури, археології, традиції населення, народні промисли, спосіб життя (Машіка 2019, 132с.).

На підвищення атрактивності туристично-рекреаційного потенціалу Закарпатської області впливають такі фактори::

1. географічні – вигідне географічне положення (область є воротами України у Західну Європу) створює їй певні переваги для прискореної інтеграції в європейські структури, єдина область України, яка межує з чотирма центральноєвропейськими державами; пам'ятний знак «Центр Європи» встановлено поблизу с. Ділове Рахівського району;

2. історичні – своєрідність краю, де збереглась висока культура господарювання, традиції і навички місцевого населення, що у поєднанні з близькістю країн Західної Європи створює передумови для швидкої адаптації населення до ринкових умов господарювання;
3. економічні – досягнуті позитивні структурні зрушення служать вагомою передумовою для поступового економічного зростання;
4. транспортні – розвинута мережа автомобільних доріг та залізниць із врахуванням зручного географічного положення приносить реальну вигоду;
5. природні – наявність унікальних природних ресурсів: мінеральних вод, лісів, значних запасів підземних і поверхневих вод, інших корисних копалин індустріального значення, ландшафтно-кліматичних зон (на Закарпатті знаходиться найбільша вершина Українських Карпат – гора Говерла (2061 м); бере свій початок одна з найбільших річок Європи – Тиса; єдина в Україні Долина нарцисів – поблизу м. Хуст; високогірне озеро Синевир, розташоване на висоті 989 м);
6. рекреаційні – область володіє потужним природним потенціалом для санаторно-курортного лікування та оздоровлення людей, який може перетворити рекреаційну сферу в одну з домінантних галузей економіки краю (Шабаліна, Власов 2008);
7. екологічні – порівняно низький рівень антропогенного забруднення довкілля та виняткова екологічна роль Карпат на континенті сприяють позитивному іміджу області (Волошин 2011, 79с.). Закарпаття надзвичайно перспективний регіон України з точки зору туризму, рекреації та відпочинку. Туристична галузь – це потужний чинник розвитку області. З року в рік туристичний потенціал Закарпатської області нарощується. Унікальний рекреаційний потенціал, який сприяє розвитку практично усіх видів туризму, з кожним роком залучає в Закарпаття все більше відпочивальників.

Нами здійснено аналіз найбільших атрактивних складових Закарпатської області, які виступають домінуючою складовою туристично–рекреаційного потенціалу

1. Закарпатська область заслужено отримала титул «культурно-історичного краю», що є фундаментом для розвитку пізнаваль-

ного туризму. Той факт, що свого часу територія Закарпаття входила до складу різних держав, не міг не відбитися на її архітектурі. Дійсно, архітектурна спадщина ввібрала в себе традиції та звичаї більше 70 національностей, яка є своєрідним доповненням поруч з гірськими ландшафтами і мальовничими пейзажами. Серед численних пам'яток, котрі збереглися повністю або частково, особливе місце займають оборонно-фортифікаційні споруди у вигляді замків. У спеціалізованій друкованій літературі офіційно подається інформація про існування на території області 13 замків, але ця цифра може бути спростована, оскільки на державному обліку Закарпаття перебувають близько 150 пам'яток старовини

Один із таких замків зберігся і до нині та виконує роль «туристичної візитки» Закарпатської області – мова йде про всіма відомий замок «Паланок» XIV–XVI ст. (м.Мукачево). Фахівці одноголосно визнали його найкрасивішим замком Карпатського регіону і другим (поступається Кам'янець-Подільському) за туристичною атракцією замком України. Свідченням цього є більше 360 тис. чол., які щорічно відвідують замок. Серед інших замків у туристів також користуються популярністю Ужгородський (X–XI ст.), Невицький (XIII ст.), Чинадіївський (XV ст.) замки, мисливський палац графів Шенборнів у с. Карпати (XIX ст.), залишки Середнянського (XII ст.), Виноградівського «Канків» (XIV ст.) і «Нялаб» с. Королево (XIV ст.) замків.

2. Останнім часом дуже популярним молодіжним напрямком є фестивальний або так званий подієвий туризм. Де, як не на фестивалях, можна побачити і дізнатися про звичаї, традиції, кухню. Кожного року з'являються мінімум 3 нові фестивалі. (Мігущенко 2013, 333с.) Проте слід наголосити, що незважаючи на те, що тут проводиться понад 160 таких подієвих заходів різної тематики щороку, деяка частка не несе якої-небудь автентичної прив'язки, що є головною вимогою для таких заходів. Тим не менш, це не заважає поповнювати книгу туристичних відвідувань Закарпаття ще на 500 тис. візитерів. Серед найвідоміших і наймасовіших можемо назвати наступні:

- «Срібний Татош» – міжнародний історичний фестиваль, сповнений видовищними лицарськими боями, запальними середньовічними танцями та музикою. Проводиться у Чинадіївському замку «Сент-Міклош» в період 24–26 травня.
- «Чемпіонат Бограча» – кулінарний відпочинок на природі зі споживанням найсмачніших страв закарпатської народної кухні. Місце проведення – с. Косонь Берегівського району, 1 травня.

- «Огинь і м'ясо» – гастрономічний фестиваль, де всі страви готуються на вогні. Проводиться у м. Мукачево в парку «Перемога» 4-5-6 травня.
- «Бринза Хустщини» – гастрономічний фестиваль, який має на меті збереження, підтримку та популяризацію традицій вівчарства, виробництво бринзи, збільшення доходів виробників. Проводиться щорічно вперше, тому локація ще визначається, запланована дата – 11-12 травня.
- «Біле вино» – міжнародний фестиваль вина, яким відкривається весняний гастрономічний сезон на Закарпатті, де проводиться дегустація вина й хода лицарів винного ордену Святого Венцела та посвячення нових членів. Місце проведення фестивалю вина – центр міста Берегово. Дата проведення: 8–10 березня.
- «Кохання в Сент-Міклош» – квітковий фестиваль флористів, що традиційно збирає кращих фахівців та демонструє неймовірні інсталяції. Проводиться у Чинадієвському замку «Сент-Міклош» в період 4-5 травня.
- «Варишська палачінта» – гастрономічний фестиваль, який символізує проводи зими, де кращі кулінари пектимуть палачінти (млинці) з різними начинками та соусами. Цей фестиваль рекомендується для родин з дітьми та компаніям. Проводиться у м. Мукачево у парку «Перемога». Дата проведення: 8-9-10 березня.
- «Червене вино» – фестиваль вина в м. Мукачево, традиційно відкриває сезон гастрономічних фестивалів Закарпаття та є головною подією січня, яку варто відвідати. Програма охоплює дегустацію сонячного напою, оригінальну розважальну програму – виступи фольклорних колективів Закарпаття, колядницькі колективи та вертепи, естрадні гурти та ансамблі, дегустацію страв кухні Закарпаття. Місце проведення – м. Мукачево. Парк «Перемога». Дата проведення: 9–14 січня.
- «На Синевир трембіти кличуть» – музичний фестиваль, який проводиться з метою просування традицій та культури, презентації туристичних можливостей Закарпаття, зокрема візитівки – озера Синевир, що є найвідомішим озером України та найбільш високогірним у Карпатах. У

програмі фестивалю передбачено: виступ кращих фольклорних колективів, масові гуляння, продаж сувенірів та виробів народних умільців. Головним символом фестивалю є трембіта – музичний інструмент, яким вівчарі на гірських полонинах традиційно повідомляли про різні події: про наближення негоди, зміну місця перебування, про потреби, про весілля відповідною мелодією. Місце проведення фестивалю – село Синевирська Поляна, Міжгірського району, 19 серпня.

- «Гуцульська бринза» – фестиваль бринзи у Рахові, який відкриває осінній сезон гастрономічних фестивалів Закарпаття. Традиційно, у програмі фестивалю: дегустація бринзи, виступи фольклорних колективів, дегустація страв національної кухні (картопля смажена з бринзою, банош з бринзою, салат з бринзою)

Отже, можемо з впевненістю сказати, що на Закарпатті практично кожного місяця проводяться декілька фестивалів, тому гостям буде чим зайняти себе і куди піти незалежно від пори року.

3. Ще одним об'єктом атракції можна назвати г. Говерлу, яка стала справжнім «центром паломництва» для тих, хто хоче отримати незабутні враження. Піднятися на Говерлу можна з двох сторін. Одна з таких є Закарпаття. Загалом підйом зі сторони Закарпаття займає більше часу, але він є найлегшим.

4. Долина нарцисів – незабутня подорож, яка назавжди залишиться у пам'яті кожного. Знаходиться неподалік Хуста. Таких місць дуже мало подарувала природа. Зокрема, подібні природні об'єкти збереглися в Альпах, гірських районах Румунії та деяких Балканських країнах, але вони менші за площею. Сюди треба приїжджати на початку травня, коли нарциси починають квітнути. Пік цвітіння традиційно припадає на середину травня, але цього року через теплу погоду нарциси розквітли раніше. Щорічно Долину нарцисів відвідують понад 10 тисяч туристів (Волошин 2011,55с.).

5. Синевир – перлина Закарпаття. Озеро, яке є частиною національного парку, дуже популярне серед туристів. Ознайомлення із Синевиром можна розпочати із музеїв, що дасть повну картину. Їх тут два: музей Лісосплаву (можна побачити весь технологічний процес заготівлі, сортування, зберігання і транспортування деревини) і музей

Колочави. Озеро Синевир неймовірної краси. Вода в озері, яке оточене горами і лісом, настільки чиста, що можна бачити дно.

6. Кухня Закарпаття – дуже різноманітна. Різноманітність пояснюється місцевістю, в якій опинився турист. Закарпатська кухня формувалася віками під впливом історичних факторів, отож закономірно, що вона носить інтернаціональний характер. Кожна з національних меншин, що проживають у Закарпатті, внесла в закарпатську кухню власні, відмінні від інших страви і специфіку приготування. Закарпатські угорці: бограч, гуляш, перкельт, попрікаш, лечо, рокоткрумплі, лоці печене. Закарпатські румуни – різні види токанів; закарпатські словаки – страпачки, карбонатки, бухти; чехи – кнедлики і сегединський гуляш, німці – шніцелі і старовинні рецепти яловичини по-швабськи. Закарпатські євреї пропонують свої традиційні страви: човлент, печінку по-європейськи, фаршировану рибу, роми – гурку, погачі, смажені рубці. Однак при цьому закарпатська кухня багата також самобутніми стравами, які дійшли до нас із давнини і не зустрічаються в жодному меню інших народів – підбивана пасуля, лопатки і ріпа, дзьобачки та багато інших страв. Закарпатці дуже люблять запашну і гострувату їжу і активно використовують червону паприку і чорний перець "попер", а також часник, цибулю, кмин і всяку пряну зелень (чебрець, тим'ян), кріп, петрушку. Також закарпатській кухні властиво використовувати соуси – найчастіше сметанний, грибний і томатний.

Висновки

Дослідженнями підтверджено, що Закарпатська область володіє унікальними туристично-рекреаційним потенціалом. Але забезпечення зростаючої ролі туризму на соціально-економічні умови функціонування Закарпатської області вимагає вирішення низки конкретних завдань, серед яких першочерговими є: оцінка ресурсної забезпеченості і туристичних можливостей регіону, виявлення унікальних об'єктів туристського інтересу, визначення напрямів розвитку ресурсної бази для досягнення бажаного соціально-економічного результату, тобто завдань, які пов'язані з управлінням туристичними ресурсами. Все це дає підстави розглядати область як одну з найбільш перспективних для розвитку туристичної інфраструктури, туристично-рекреаційного туризму.

Література

- Волошин І.М. 2008: Туристична привабливість природно-заповідного фонду Закарпатської області та перспективи його використання/ І.М.Волошин, Г.В. Симочко // Науковий вісник Чернівецького університету. – Чернівці: Вид."Географія" №587-588.2011. – С.54–59.
- Волошин І.М. 2011: Особливості структурних елементів туристично-ресурсного потенціалу Закарпатської області/І.М.Волошин, Г.В. Симочко // Територія Західного Полісся і прилеглих територій. – Луцьк, №8с 2011.-С.78–83
- Дутчак С.В. 2011: Управління регіональним розвитком туризму : навчальний посібник. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 128 с.
- Машка Г.В. 2019:Аналіз екологічних проблем туристично-рекреаційного потенціалу Закарпатської області. /Г.В.Машка//Науковий економічний журнал «Інтелект ХХІ століття»-Київ:№2,2019-С.131–135
- Мігущенко, Ю. В. 2013: Напрями підвищення ефективності використання туристично-рекреаційного потенціалу сільських гірських територій Західної України [Текст] / Ю. В. Мігущенко // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – Вип. 6. – С. 332–341.
- Шабаліна Н.В. – Власов В.С. 2008: Еволюція уявлень про туристично-рекреаційний потенціал як основу формування і розвитку туристично-рекреаційних систем. Туризм і рекреація: фундаментальні та прикладні дослідження : зб. праць міжн. наук. конф. Харків. 399 с.
- Статистичні дані Головного управління статистики у Закарпатській області. [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.uz.ukrstat.gov.ua/>

Т– 32 Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями. Збірник наукових робіт Міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», Берегове, 26–27 березня 2020 року. Том 2 / Редакційна колегія: Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянский, Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца, Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп, Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2020. – 356 с. (угорською, українською та англійською мовою)

ISBN 978-617-7868-12-4

ISBN 978-617-7868-14-8 (Т. 2)

Двотомний збірник містить матеріали доповідей міжнародної наукової географічної конференції «Соціально-географічні процеси в Східно-Центральній Європі: проблеми, тенденції, напрями», яка мала відбутися 26–27 березня 2020 року в Закарпатському угорському інституті ім. Ф. Ракоці ІІ (м. Берегове), однак через епідемію коронавірусу та запровадження карантину була відкладена.

УДК: 911.3(4-11)(4-191.2)

Наукове видання

СОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ПРОЦЕСИ
В СХІДНО-ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЄВРОПІ: ПРОБЛЕМИ,
ТЕНДЕНЦІЇ, НАПРЯМИ

Міжнародна наукова географічна конференція
Берегове, 26–27 березня 2020 року

Збірник наукових робіт

Том 2

2020 р.

Редакційна колегія:

*Олександр Бергхауер, Лорант-Дейнеш Давід, Мирослав Дністрянський,
Дюло Фодор, Лівія Гергей, Шандор Генці, Тібор Іжак, Андрій Моца,
Стефан Молнар Д., Йосип Молнар, Тібор Нодь, Наталія Олаг, Гейзо Папп,
Еники Шаш, Галина Щука, Атілла Товт, Тімео Вінце, Ольга Вірван*

Технічне редагування:

Олександр Добош

Верстка:

Вікторія Товтін, Ласло Веждел, Олександр Добош

Коректура:

Беатрікс Пустой-Тарці, Едіна Шін, Олександр Кордонець, Томаш Врabelь

Обкладинка:

Стефан Молнар Д.

Відповідальні за випуск:

Льдіко Орос, Олександр Добош

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

вул. Гагаріна 36, м. Ужгород, 88 000. Електронна пошта: print@rik.com.ua

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року*

Підписано до друку 28.07.2020. Шрифт «Times New Roman».
Папір офсетний, щільністю 80 г/м². Ум. друк. арк. 28,7. Формат 70x100/16.
Замовл. №1861/2. Тираж 300.